

Sygn. akt. I C 524/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego (del. do SO) Piotr Czernski

Protokolant: Monika Porębska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 marca 2015 roku w Lublinie

sprawy z powództwa D. K.

przeciwko K. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej K. K. na rzecz powoda D. K. kwotę 78.485,60 zł (siedemdziesiąt osiem tysięcy czterysta osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy) z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 75.000,00 zł (siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych) od dnia 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 485,60 zł (czterysta osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy) od dnia 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanej K. K. na rzecz powoda D. K. kwotę 7.542,00 zł (siedem tysięcy pięćset czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 524/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 maja 2013 roku powód D. K. domagał się zasądzenia od pozwanej K. K. na swoją rzecz kwoty 78.485,60 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 75.000,00 zł od dnia 31 marca 2009 r. oraz od kwoty 485,60 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśniono między innymi, że powód D. K. pozostawał w okresie od 2007 r. do dnia 14.10.2008 r. w nieformalnym związku z pozwaną K. K. (uprzednio C.). Strony zawarły związek małżeński w dniu 15 października 2008 r., który prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 15 października 2012 r. w sprawie sygn. akt II C 2155/12 został rozwiązany przez rozwód bez orzekania o winie stron.

W 2007 roku powód planował wspólne życie z pozwaną. Strony chciały zakupić wspólnie lokal mieszkalny dla zaspokojenia potrzeb rodziny, którą zamierzały stworzyć. Powód był właścicielem niewielkiego lokalu mieszkalnego położonego w L., ul. (...), lokal nr (...), który postanowił sprzedać. W dniu 19 listopada 2007 r. powód zawarł w

Kancelarii Notarialnej w L., ul. (...) przed notariuszem M. S. z A. P. umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego przy ul. (...) za cenę 171.500,00 zł, płatną częściowo w formie gotówkowej, a częściowo w formie przelewów.

Strony rozpoczęły poszukiwania odpowiedniego lokalu mieszkalnego, zlecając pośrednictwo przez Biuro (...) (...) w L.. Z uwagi na brak wystarczających środków na zakup odpowiedniej nieruchomości strony zdecydowały się również na zaciągnięcie kredytu hipotecznego na ten cel. W grudniu 2007 r. powód wraz z pozwaną zdecydowali się na zakup lokalu mieszkalnego położonego w L., ul. (...). W tym celu w dniu 17 grudnia 2007 r. zawarto umowę przedwstępną z P. G.. Zgodnie z postanowieniami w/wskazanej umowy cena lokalu wynosić miała 290.000,00 zł, strony zobowiązały się do zawarcia umowy przyrzeczonej do 15 stycznia 2008 r., a nadto przekazany został przez powoda zadatek w kwocie 50.000,00 zł oraz opłacone zostały koszty taksy notarialnej w kwocie 585,60 zł.

Z uwagi na fakt, że pozwana nie dysponowała wówczas żadnymi środkami finansowymi cała kwota zadatku, tj. 50.000,00 zł oraz koszty taksy notarialnej (585,60 zł) pokryte zostały ze środków finansowych powoda wypłaconych z jego osobistego rachunku bankowego. W dniu 18 grudnia 2007 roku powód przelał również kwotę 2.900,00 zł na rachunek (...) (...), która to kwota stanowiła prowizję za pośrednictwo przy zakupie w/wskazanego lokalu mieszkalnego.

Dopiero po zawarciu umowy przedwstępnej okazało się, że strony wspólnie (z uwagi na nałożony na powoda obowiązek alimentacyjny) nie posiadają zdolności kredytowej, zaś konieczny do zakupu lokalu mieszkalnego kredyt może uzyskać jedynie pozwana pod warunkiem posiadania 75.000,00 zł wkładu własnego. Powód nie chcąc tracić wpłaconego zadatku w wysokości 50.000,00 zł, a także chcąc realizować wspólne plany stron o wspólnym zamieszkanium, wyraził zgodę na zawarcie umowy kupna lokalu mieszkalnego wyłącznie przez pozwaną, która zobowiązała się do późniejszego przeniesienia na powoda udziału 80/290 w lokalu albo rozszerzenia po planowanym ślubie wspólności majątkowej małżeńskiej na zakupiony lokal.

W dniu 1 lutego 2008 r. pozwana K. K. przed notariuszem M. S. podpisała kolejną umowę przedwstępną kupna lokalu położonego przy ul. (...), która zobowiązała się do zawarcia umowy przyrzeczonej do dnia 8 lutego 2008 r. Konieczne było również uzupełnienie zadatku o kolejne 25.000,00 zł, a ponieważ pozwana nie dysponowała żadnymi środkami finansowymi, powód poprosił swoją matkę A. K. o pożyczkę w wysokości 25.000,00 zł, która to kwota stanowiła brakujący wkład własny pozwanej, który był konieczny, aby uzyskać kredyt hipoteczny. W dniach 29 stycznia 2008 r. i 6 lutego 2008 r. matka powoda pobrała ze swojego konta odpowiednie środki, które następnie przekazała synowi, celem dopełnienia wkładu własnego pozwanej.

W celu zabezpieczenia interesów powoda 6 lutego 2008 r. strony zawarły umowę przedwstępną sprzedaży udziału w formie pisemnej z notarialnie poświadczonym podpisem, w której pozwana zobowiązała się w określonym terminie przenieść udział w lokalu mieszkalnym na powoda. Kwota 75.000,00 zł, którą przekazał powód dotychczas pozwanej, a która stanowiła zadatek z tytułu nabycia przez nią lokalu została przez strony zaliczona na poczet ceny z tytułu sprzedaży.

Ostatecznie wobec szeregu wydarzeń, w tym m.in. ślubu, narodzin córki, do przeniesienia udziału w lokalu mieszkalnym nie doszło. Później, gdy relacje między stronami pogorszyły się, pozwana nie tylko odmawiała zawarcia umowy sprzedaży udziału w lokalu, ale i stanowczo odmawiała zwrotu wydatkowanych przez powoda kwoty 75.000,00 zł oraz kwot z tytułu zapłaconej kwoty pośrednikowi w obrocie nieruchomościami oraz zwrotu taksy notarialnej zapłaconej przez powoda.

Wobec faktu, iż jedynie pozwana nabyła na swoją rzecz lokal mieszkalny, a powodowi wobec nie zachowania formy aktu notarialnego umowy przedwstępnej nie przysługuje roszczenie o zawarcie umowy sprzedaży, a jedynie zwrot kwoty zapłaconej tytułem zadatku, bowiem o tę kwotę wzbogaciła się pozwana kosztem powoda, żądanie jest zasadne. Oczywiście jest, że między zubożeniem powoda, a wzbogaceniem pozwanej występuje związek, który wywołany jest tą samą przyczyną.

Nadto pozwana stała się wzbogacona o kwotę, którą powód zapłacił agencji pośrednictwa nieruchomościami w wysokości 2.900,00 zł, kwotę taksy notarialnej, którą uiścił. Powyższe kwoty powód wydatkował, bowiem miały wiązać się z zaspokojeniem wspólnych potrzeb mieszkaniowych konkubentów. Powód miał nadzieję, iż w powyższym lokalu będzie mieszkał wraz z rodziną. Wobec faktu, iż związek stron zakończył się stosunkowo szybko, a pozwany nie otrzymał żadnego ekwiwalentu należy uznać, iż pozwana jest wzbogacona o powyższe kwoty, bowiem nie musiała ich wydatkować z własnych środków. (k. 2-8).

W odpowiedzi na zażalenie dotyczącego postanowienia o oddaleniu wniosku o udzielenie powodowi zabezpieczenia, pozwana zakwestionowała zasadność powództwa, w tym wysokość żądanej kwoty. Jednocześnie podniosła, iż w tej kwocie znajduje się pożyczka udzielona przez matkę powoda jemu i pozwanej w kwocie 30.000,00 zł, która została oddana przez pozwaną z kredytu w wysokości 67.000,00 zł (a zabezpieczonego hipoteką kaucyjną w kwocie 131.000,00 zł), pozostała zaś reszta została przez strony rozliczona-wydatkowana na koszty związane z zawarciem przez strony związku małżeńskiego poza granicami kraju (k. 79-80).

W piśmie procesowym z dnia 11 września 2013 roku pełnomocnik powoda podniósł, że kwestionuje twierdzenie pozwanej, iż w kwocie dochodzonej przez powoda znajduje się też kwota pożyczki udzielonej przez matkę powoda obydwu stronom procesu w wysokości 30.000,00 zł, która została spłacona przez pozwaną z kwoty uzyskanego kredytu w wysokości 67.000,00 zł. Matka powoda nie udzielała takiej pożyczki. Powód kwestionował także okoliczność, aby to pozwana pokryła koszty wyjazdu stron do USA w celu zawarcia związku małżeńskiego. Powód nigdy nie był w L., a tym bardziej nie zawierał tam związku małżeńskiego. Związek małżeński strony zawarły 15 października 2008 roku w H. na Hawajach. (k. 82-84).

W piśmie procesowym złożonym w dniu 13 grudnia 2013 roku (datowanym na 12 grudnia 2013 roku) pozwana oświadczyła, że nie uznaje powództwa i wnosiła rozstrzygnięcie o kosztach procesu według norm prawem określonych. (k. 101-102)

Pełnomocnik pozwanej wnosił o zasądzenie kosztów procesu według złożonego spisu kosztów, oświadczając, że pozwana nie poniosła innych kosztów. (k. 344, 385v)

W toku rozprawy w dniu 23 marca 2015 r. pełnomocnik powoda wnosił o zasądzenie kosztów procesu poniesionych przez powoda, tj. opłaty od pozwu i opłaty od pełnomocnictwa oraz kosztów zastępstwa procesowego wskazanych w spisie kosztów, który został złożony w sprawie. (k. 272, 385v)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód D. K. pozostawał w okresie od 2007 r. do dnia 14 października 2008 r. w nieformalnym związku z pozwaną K. K. (uprzednio C.). Strony zawarły związek małżeński w dniu 15 października 2008 r., który prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 15 października 2012 r. został rozwiązany przez rozwód bez orzekania o winie stron. (bezsporne, odpis wyroku – k. 9)

W dniu 19 listopada 2007 r. powód D. K. zawarł umowę sprzedaży lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) za cenę 171.500,00 zł. (odpis AN – k. 11-13)

Strony rozpoczęły poszukiwania odpowiedniego lokalu mieszkalnego, zlecając pośrednictwo przez Biuro (...) (...) w L.. Z uwagi na brak wystarczających środków na zakup odpowiedniej nieruchomości strony zdecydowały się również na zaciągnięcie kredytu hipotecznego na ten cel. W grudniu 2007 r. powód wraz z pozwaną zdecydowali się na zakup lokalu mieszkalnego położonego w L., ul. (...).

W dniu 17 grudnia 2007 r. zawarto powódka i pozwany jako przyszli nabywcy zawarli z D. T. i A. T. w formie aktu notarialnego przedwstępną umowę sprzedaży. Zgodnie z treścią tej umowy strony zobowiązały się zawrzeć do dnia 15 stycznia 2008 r. umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) za cenę 290.000,00 zł. W treści aktu nabywcy potwierdzili otrzymanie od powódki i pozwanego tytułem

zadatku kwoty 50.000,00 zł. Całkowite koszty zawarcia tego aktu zostały poniesione przez powoda z jego środków i wyniosły 585,60 zł. (bezsporne, odpis AN – k. 16-17v, zeznania powoda – k. 140, wydruk z rachunku powoda – k. 291, przyznanie strony pozwanej – k. 312)

Wskazaną wyżej kwotę 50.000,00 zł pozwana otrzymała od powoda. (przyznanie pozwanej – k. 141, przyznanie strony pozwanej – k. 312)

Pieniądze te pochodziły ze środków powoda uzyskanych ze sprzedaży mieszkania położonego w L. przy ul. (...). (zeznania powoda – k. 139v)

W dniu 19 grudnia 2007 r. powód dokonał ze swoich środków płatności prowizji za pośrednictwo przy zakupie prawa do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) na rzecz pośrednika w kwocie 2.900,00 zł, zgodnie treścią umowy zawartej pomiędzy pośrednikiem a pozwaną. (wydruk historii rachunku – k. 18, odpis umowy – k. 103, przyznanie pozwanej – k. 142v, 312)

Dopiero po zawarciu umowy przedwstępnej okazało się, że pozwany nie ma zdolności kredytowej. (bezsporne, przyznanie pozwanej – k. 142).

Powód, nie chcąc tracić wpłaconego zadatku w wysokości 50.000,00 zł, a także chcąc realizować wspólne plany stron o wspólnym zamieszkaniu, wyraził zgodę na zawarcie umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego wyłącznie przez pozwaną. (bezsporne, zeznanie powoda – k. 139v)

W dniu 1 lutego 2008 r. pozwana K. K. zawarła ze zbywcami kolejną umowę przedwstępną sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego przy w L. przy ul. (...), w której zobowiązała się do zawarcia umowy przyrzeczonej do dnia 8 lutego 2008 r. za cenę 290.000,00 zł. W treści aktu zbywca lokalu potwierdził otrzymanie od pozwanej przed podpisaniem aktu kwoty 50.000,00 zł tytułem zadatku. (odpis AN – k. 14-15v, 104-106)

Konieczne było również uzupełnienie zadatku o kolejne 25.000,00 zł, a ponieważ pozwana nie dysponowała środkami finansowymi, powód poprosił swoją matkę A. K. o udzielenie mu pożyczki w wysokości 25.000,00 zł, która to kwota stanowiła brakujący wkład własny pozwanej, który był konieczny, aby uzyskać kredyt hipoteczny. W dniach 29 stycznia 2008 r. i 6 lutego 2008 r. matka powoda pobrała ze swojego rachunku odpowiednie środki, które następnie przekazała synowi. Ten zaś przekazał otrzymaną kwotę na uzupełnienie wkładu własnego pozwanej. (zeznanie świadka A. K. – k. 150, zeznania świadka J. P. – k. 150, wydruki z rachunków bankowych – k. 21, 22, zeznania powoda – k. 306)

Oprócz wspomnianych: opłaty i prowizji, do dnia 6 lutego 2008 r. pozwana otrzymała od powoda łącznie kwotę 75.000,00 zł na opisane wyżej cele związane z zakupem mieszkania. (przyznanie pozwanej – k. 141v)

W dniu 6 lutego 2008 r. powódka i pozwany zawarli umowę w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. W jej treści strony zobowiązały się zawrzeć do dnia 30 marca 2009 r. umowę, na mocy której pozwana sprzeda powodowi udział wynoszący 80/290 części w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) za cenę 80.000,00 zł. W treści tej samej umowy (§ 3) pozwana oświadczyła, że otrzymała od powoda w dniu 31 stycznia 2008 r. część przyszłej ceny sprzedaży w kwocie 75.000,00 zł. (kserokopia umowy – k. 24)

W dniu 8 lutego 2008 r. pozwana zawarła ze zbywcami aneks do umowy przedwstępnej z dnia 1 lutego 2008 r., w której ustalono, że umowa przyrzeczona zostanie zawarta do 15 lutego 2008 r. (wypis AN – k. 191-191v)

W dniu 14 lutego 2008 r. pozwana zawarła z bankiem umowę kredytu na zakup prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego w kwocie 215.000,00 zł. (umowa – k. 178)

W dniu 15 lutego 2008 roku pozwana w drodze umowy sprzedaży nabyła opisane wyżej spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...) za cenę 290.000,00 zł. W akcie tym stwierdzono, że pozwana zapłaciła już część ceny sprzedaży w kwocie 75.000,00 zł, zaś pozostałą część ceny w kwocie 215.000,00 zł zobowiązała się zapłacić

do dnia 22 lutego 2008 r. z kwoty przyznanego kredytu bankowego. (bezsporne, wydruk z KW – k. 56v, wypis AN – k. 192-193v)

W dniu 11 sierpnia 2008 r. pozwana zawarła z bankiem kolejną umowę kredytu na refinansowanie wydatków poniesionych na cele mieszkaniowe dotyczące lokalu mieszkalnego w kwocie 67.000,00 zł. (umowa – k. 184-189)

W dniu 1 września 2008 r. pozwana dokonała w bankomatach wypłat na łączną kwotę 67.000,00 zł. (wydruk z rachunku – k. 110v-111)

W dniu 2 września 2008 r. pozwana dokonała płatności swoją kartą płatniczą w Salonie (...) w L. na kwotę 4.092,60 zł. (wydruk z rachunku – k. 111v)

Ze swojego rachunku pozwana dokonywała następnie także spłat kolejnych rat zaciągniętego kredytu. (wydruk z rachunku – k. 111v i n.)

Strony zawarły związek małżeński na Hawajach w dniu 15 października 2008 r. Wyjazd oraz atrakcje z tym związane kosztowały około kilkudziesięciu tysięcy złotych i były ponoszone przez strony wspólnie. Strony nie rozliczyły ostatecznie kosztów tego wyjazdu pomiędzy sobą. (zeznania świadka D. R. – k. 150, J. P. – k. 150, wyrok – k. 9)

Pozwana nie rozliczyła się z powodem z otrzymanej od niego kwoty 75.000,00 zł, a także kosztów sporządzenia aktu notarialnego i prowizji biura nieruchomości. (zeznania powoda – k. 139v, 306 zeznania świadków A. K. – k. 150, D. R. – k. 150, J. P. – k. 150)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, których autentyczność i zgodność z prawdziwym stanem rzeczy nie był kwestionowany. Wyjątek stanowi treść dokumentu z dnia 6 lutego 2008 r., który jest nie jest wiarygodny jedynie w zakresie okoliczności ostatecznie bezspornej, iż na kwotę 75.000,00 zł składały się dwie sumy otrzymane przez pozwaną w dwóch wskazanych wyżej datach, a nie jednorazowo. Niezgodność ta nie miała jednak istotnego znaczenia w sprawie.

Sąd nie dał natomiast wiary twierdzeniom i zeznaniom pozwanej, iż miały miejsce fakty mające prowadzić do wzajemnego rozliczenia stron z tytułu kwot wskazanych w pozwie, w szczególności pożyczka udzielona przez matkę powoda jemu i pozwanej w kwocie 30.000,00 zł, która została następnie oddana przez pozwaną z kredytu w wysokości 67.000,00 zł, zaś pozostałość została przez strony rozliczona - wydatkowana na koszty związane z zawarciem przez strony związku małżeńskiego poza granicami kraju lub w ramach podziału wspólnych składników majątkowych. Oceniając materiał dowodowy należy bowiem przede wszystkim zauważyć, że świadek A. K. w sposób kategoryczny zaprzeczyła faktowi udzielenia pożyczki na rzecz obu stron procesu, a także udzielenie pożyczki w kwocie podawanej przez pozwaną, tj. 30.000,00 zł. Co więcej, podawana przez pozwaną kwota pożyczki, która miała wynosić 30.000,00 zł nie znajduje potwierdzenia w innych dowodach. Tymczasem potwierdzenie znajduje właśnie kwota 25.000,00 zł podawana przez powoda, w szczególności w treści wydruków wypłat z rachunku matki powoda (k. 21-22). Świadczy to o spójności twierdzeń powoda i zeznań świadka A. K.. Zeznania te potwierdziła również świadek J. P..

Twierdzenia pozwanej o pożyczce udzielonej obu stronom procesu stoją też w zasadniczej sprzeczności z treścią i senesem kluczowego dowodu w postaci umowy z dnia 6 lutego 2008 r. (k. 24). Otóż z treści tego dokumentu wynika w sposób jednoznaczny, że pozwana otrzymała od powoda do dnia jej zawarcia kwotę 75.000,00 zł. Kwota ta w sposób oczywisty koresponduje (50.000,00 zł + 25.000,00 zł) z kwotami podawanymi przez powoda. Natomiast gdyby twierdzenie pozwanej o pożyczce na rzecz obu stron procesu kwoty 30.000,00 zł było prawdziwe, treść tej umowy byłaby pozbawiona sensu. Wówczas bowiem nie byłoby mowy o należności pozwanej wobec powoda, tym bardziej z tytułu całej kwoty 75.000,00 zł.

Z tych względów Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków A. W. i I. C. w zakresie zawarcia przez obie strony umowy pożyczki z matką powoda na kwotę 30.000,00 zł i dokonania przez pozwaną spłaty tej pożyczki.

Za brakiem wiarygodności zeznań świadka A. W. wskazuje fakt, iż są one sprzeczne z zeznaniami pozwanej o przeznaczeniu środków, które otrzymała od swoich rodziców. Według pozwanej nie były to środki na zakup mieszkania (por. k. 142v), a tymczasem świadek wskazał, iż były to środki (oprócz rzekomej pożyczki od matki powoda) przynajmniej w części przeznaczone na cel związany z nabyciem mieszkania (k. 222).

Z kolei w tej mierze zeznania I. C. są odmienne od zeznań A. W. i powódki, gdyż I. C. wskazała, iż kwotę przekazaną przez rodziców pozwanej otrzymały obie strony procesu „na dobry początek”, „na urządzenie mieszkania”. Zeznania I. C., iż doszło do finalnego rozliczenia pomiędzy stronami w kwestiach finansowych są też niewiarygodne i sprzeczne z zeznaniami innych świadków, którzy w sposób stanowczy wskazywali na brak takiego rozliczenia. Przy czym z zeznań tego świadka nie wynika, aby omawiane rozliczenie, jeśli nawet miało miejsce, stanowiło w jakimkolwiek stopniu rozliczenie z tytułu kwot dochodzonych w pozwie przez powoda. Na brak wiarygodności zeznań tego świadka co do zawarcia rzekomej umowy z matką powoda oraz rzeczywistym kształcie wzajemnych ustaleń i rozliczeń finansowych stron powoda wskazuje też okoliczność braku wiedzy świadka o umowie z dnia 6 lutego 2008 r.

Również istotne jest, że zeznania pozwanej są sprzeczne z zeznaniami świadka A. W. co do okazywania świadkowi dokumentu umowy zawartej rzekomo z matką powoda. Przy czym w tym aspekcie wzajemnie sprzeczne są również zeznania samej pozwanej złożone na kolejnych różnych terminach rozprawy (k. 141v, 142-142v, 306, 385).

Co więcej, świadek I. C. wskazywała na nieprawdopodobny okres, kiedy miała widzieć pisemny dokument umowy pożyczki zawartej z matką powoda, tj. 2007 rok, podczas gdy umowa ta miała być zawarta według pozwanej w lutym 2008 r. Wreszcie zeznania świadków A. W. i I. C. co do przeznaczenia darowizny od rodziców pozwanej pozostają po części w rozbieżności z zeznaniami pozwanej, iż z pieniędzy tych otrzymanych rozliczyła się w części z powodem w zakresie kwoty 50.000,00 zł (por. k. 141).

Z uwagi na niewiarygodność zeznań świadka I. C. w omawianym wyżej zakresie, Sąd nie dał też wiary zeznaniom tego świadka i zeznaniom powódki, iż w grudniu 2007 r. powód i pozwana otrzymali od rodziców pozwanej na urządzenie mieszkania darowiznę w euro, zamienioną następnie na ok. 29.000,00 zł. Na fakt, iż tego rodzaju darowizna nie miała miejsca wskazuje też chociażby zestawienie faktu rzekomego dysponowania przez pozwaną kwotą 29.000,00 zł na cel mieszkaniowy z faktem, iż dysponując już tą kwotą, co sama przyznała (k. 306) pozwana potrzebowała nadal od powoda kwoty 50.000,00 zł na zadatek związany z kupnem mieszkania, a następnie dysponując rzekomo kwotą ok. 29.000,00 zł, pozwana znów potrzebowała, jak twierdziła, 30.000,00 zł od matki powoda, co jest nielogiczne. Pozbawione logiki jest również to, jak wynika z zeznań pozwanej, iż rzekomo dysponując kwotą 29.000,00 zł od swoich rodziców, zaciągnęła kredyt w kwocie 215.000,00 zł, czyli dokładnie brakującej do zapłaty ceny. Sprzeczne są wreszcie zeznania pozwanej i świadka I. C. co do tego, czy darowizna od rodziców pozwanej miała miejsce przed, czy po Świętach Bożego Narodzenia 2007 r.

Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala też na ustalenie, aby wyjazd na Hawaje został przez strony rozliczony, a w szczególności w sposób, który pozwalałby na powiązanie tego rozliczenia z kwotami dochodzonymi przez powoda. Pozwana nie wykazała więc nie tylko faktu takiego rozliczenia, ale także jego sposobu, w tym wysokości rozliczanych (potrącanych) z jej strony kwot. Pozwana nie udowodniła też, że pieniądze otrzymane od rodziców w styczniu 2008 r. faktycznie i w jakim stopniu posłużyły rozliczeniu na rzecz powoda z kwot, które bezspornie od niego otrzymała na mieszkanie, czy też w związku z pokryciem przez powoda wydatków na opłatę notarialną lub opłatę za pośrednictwo przy sprzedaży mieszkania.

Zeznania świadka T. C. Sąd uznał za niewiarygodne w zakresie informacji na temat środków pieniężnych przekazanych przez jego rodziców na rzecz pozwanej, a także zaciągnięcia przez strony procesu pożyczki u matki powoda. Sąd dopuścił dowód z zeznań tego świadka, ponieważ nie prowadziło to do przewlekłości postępowania. Niemniej jednak, świadek T. C. złożył zeznania na skutek wniosku dowodowego strony pozwanej zgłoszonego już po przesłuchaniu I. C., której zeznania ujawniły wskazane wyżej sprzeczności logiczne, co zdecydowanie obniża wiarygodność zeznań świadka T. C.. Nie sposób też nie zauważyć, że zeznania tego świadka są chwiejne już w odniesieniu do faktu, czy środki przekazywane przez jego rodziców były przeznaczone tylko dla powódki czy dla obu stron procesu. Następnie

zeznania tego świadka są wewnętrznie sprzeczne w zakresie, w jakim odnoszą się do sposobu spożytkowania przez pozwaną środków otrzymanych od jej rodziców. Początkowo świadek zeznał, że środki te miały zostać przeznaczone przez pozwaną na uregulowanie jej zobowiązań z tytułu kredytów czy pożyczek, ale świadek nie ma wiedzy na co zostały one faktycznie przeznaczone. W dalszej części zeznań świadek stwierdził jednak, powołując się na informacje od pozwanej, iż część tych pieniędzy mogła zostać przeznaczona na spłatę zadłużenia pozwanej, co słusznie zauważył w toku przesłuchania pełnomocnik powoda.

Niczego istotnego nie wniósł do sprawy dowód z nagrania dźwięku - CD oraz jego transkrypcji przedłożonych przez powoda. Sąd oddalił również wniosek pozwanej (k. 314v) o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, ponieważ jego przeprowadzenie było zbędne.

Fakt dokonania przez powoda utajonego nagrania wypowiedzi pozwanej zasługuje na ocenę krytyczną, lecz w rozstrzyganej sprawie treść nagrania nie ma znaczenia istotnego i dlatego rozważania na temat dopuszczalności i wartości dowodowej tego rodzaju zapisu można pominąć w sprawie niniejszej. Tak samo ewidentnie niewiarygodne twierdzenia powoda co do sposobu zapłaty za obrączki (k. 140v), w kontekście pozostałych dowodów (wydruk historii rachunku - k. 111v), trudno uznać za wystarczające przekreślenia wiarygodność zeznań powoda, zwłaszcza że twierdzenia obu stron co do wydatków i wzajemnych rozliczeń związanych z wyjazdem i pobytem na Hawajach cechuje nieprecyzyjność i chwiejność, co można tłumaczyć upływem czasu.

Z kolei różnicę w datach występujących w treści aktu notarialnego należy uznać za oczywistą omyłkę, co dodatkowo potwierdzają dowody z dokumentów złożone przez pełnomocnika powoda w toku rozprawy w dniu 23 marca 2015 r. (k. 381v, 382) Przy czym okoliczność ta, wobec bezspornego faktu zawarcia przedmiotowej umowy, nie ma znaczenia w sprawie. Pozostałe dowody nie wniosły niczego istotnego do sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W orzecznictwie i literaturze przedmiotu przeważa słuszny pogląd, zgodnie z którym w stanach faktycznych takich jak rozpatrywany w sprawie niniejszej, do rozliczeń majątkowych pomiędzy osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubinacie) mogą mieć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu¹. Zgodnie zaś z treścią art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Natomiast według art. 410 § 1 k.c., który ma zastosowanie w sprawie niniejszej, przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie nienależne jest zaś wówczas, zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c., jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

W badanej sprawie zamierzony cel świadczeń powoda na rzecz majątku pozwanej, określony we wcześniejszych ustaleniach stron, nie został osiągnięty². Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika natomiast, co opisano już wyżej, że świadczenia, których pozwany dochodzi, zostały przez niego niewątpliwie spełnione. Przyznała to zresztą pozwana. W tej sytuacji ciężar dowodu w zakresie wykazania, że z określonej przyczyny świadczenia te nie podlegają zwrotowi na rzecz powoda, chociażby dlatego, że zostały już wcześniej zwrócone (rozliczone) spoczywał na pozwanej. Jest tak dlatego, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W świetle tego przepisu podmiotem, który ze swego twierdzenia wywodzi skutki prawne, jest strona pozwana. W orzecznictwie podkreśla się bowiem, że faktów tamujących oraz niweczających powinien dowieść przeciwnik tej strony, która występuje z roszczeniem, czyli z zasady - pozwany³.

Jak natomiast wyżej podkreślono, postępowanie dowodowe nie pozwoliło na ustalenie, że faktycznie miały miejsce fakty niweczające podnoszone przez pozwaną, czyli m.in., że miała miejsce pożyczka udzielona przez matkę powoda jemu i pozwanej w kwocie 30.000,00 zł, która została następnie oddana przez pozwaną z kredytu w wysokości 67.000,00 zł, że reszta została przez strony rozliczona-wydatkowana na koszty związane z zawarciem przez strony

związku małżeńskiego poza granicami kraju, czy też rozliczona w inny sposób. W konsekwencji powództwo w zakresie kwoty głównej żądania podlegało uwzględnieniu w całości.

Jeżeli zaś chodzi o zasądzenie odsetek ustawowych, to chybione jest stanowisko powoda, iż należą mu się odsetki już od dat wskazanych w pozwie. Przepis art. 410 k.c. regulujący instytucję nienależnego świadczenia nie określa terminu, w jakim nastąpić ma wykonanie obowiązku zwrotu spełnionego świadczenia, co nakazuje odwołać się w tym zakresie do reguł ogólnych art. 455 k.c., który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie winno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania⁴.

Powód nie wykazał, aby wezwał pozwaną do zwrotu dochodzonych kwot przed doręczeniem jej odpisu pozwu, co miało miejsce w dniu 6 listopada 2013 r. (k. 94, przyznanie pozwanej – k. 306). Zatem odsetki należało zasądzić dopiero od dnia następnego, czyli od 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części żądanie zasądzenia odsetek ustawowych jest niezasadne. Należy też podkreślić, na co Sąd zwrócił uwagę, że powód konsekwentnie żądał odsetek ustawowych tylko od części dochodzonej kwoty głównej, tj. od kwoty 75.485,60 zł (podczas gdy cała kwota żądania głównego była wyższa o 3.000,00 zł i wynosiła 78.485,60 zł – vide k. 2).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy stronami opiera się na regule art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., ponieważ powód, w ocenie Sądu, uległ co do nieznaczonej części swych żądań.

Na zasądzone koszty składają się następujące kwoty:

- 3.925,00 zł tytułem opłaty od pozwu (k. 1, 50)

- 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od jednego stosunku pełnomocnictwa (k. 74)

- 3.600,00 zł - tytułem opłaty za czynności adwokackie – obliczonej na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu⁵; nakład pracy pełnomocnika powoda, chociaż stan faktyczny (ale już nie prawny) był stosunkowo złożony, nie uzasadniał zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w wysokości wyższej; należy też wyjaśnić, że w postępowaniu zażaleniowym (k. 69-72, 82-84) powód i jego pełnomocnik nie zgłosili wniosku o zasądzenie kosztów tego postępowania (opłaty od zażalenia – k. 69, 75, a także kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym), co spowodowało, że Sąd w wyroku w ogóle nie orzekał o obowiązku zwrotu tych kosztów.

Sąd uznał, że brak jest podstaw, aby stwierdzić, że sytuacja materialna pozwanej uzasadnia zastosowanie wobec niej dobrodziejstwa przewidzianego przez ustawodawcę w art. 102 k.p.c.⁶, zwłaszcza że pozwana, korzystając w pomocy prawnej pełnomocnika z wyboru, była w stanie ponieść obowiązek wydatkowania na ten cel (wraz z opłatą skarbową) łącznej kwoty 2.477,00 zł (por. k. 344).

Mając powyższe na względzie, Sąd orzekł jak w sentencji.

1 Wyrok SN z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 32/00, LEX nr 43414, wyrok SN z dnia 26 czerwca 1974 r., III CRN 132/74, LEX nr 7537, uchwałę SN z dnia 30 stycznia 1970 r., III CZP 62/69, LEX nr 6659; a także A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 405 k.c., LEX/el.; zob. także szerzej uzasadnienie wyroku SN z dnia 12 stycznia 2006 r., II CK 342/05, LEX nr 176381.

2 Zob. podobnie w uzasadnieniu wyroku SA w Poznaniu z dnia 6 czerwca 2006 r., I ACa 131/06, LEX nr 215627.

3 Wyrok SN z dnia 29 września 2005 r., III CK 11/05, LEX nr 187030.

4 Wyrok SA w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2011 r., VI ACa 1168/10, LEX nr 852459.

5 Tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461.

6 W wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.